

INDLEDENDE OPRÅB

Aldrig for sent at få en lykkelig fortid

Jeg er en hvid mand, der skriver hvide prædikener om min hvide Kristus. Allerede fra det sekund jeg står på prædikestolen, er jeg per definition hamrende politisk ukorrekt. Teologen og salmedigteren Grundtvig var i en periode dybt fascineret af asatroen. Højstemt skrev han: "Høje Odin! Hvide Krist, slettet ud er Eders Tvist. Begge Sønner af Alfader." Det er ikke sikkert, at Grundtvig med "hvide" tænkte på Jesus' hudfarve. Men sætningen bliver nok alligevel fjernet fra værket, hvor han skrev ordene, ligesom kosmetikfirmaet L'Oréal i den politiske korrektheds navn har fjernet ordene bleg, hvid og afblegning fra deres produkter. Jesus var ikke en hvid mand, som marmorstatuen i Københavns Domkirke afbilder ham. Han var fra Mellemøsten. Han må have set ud som en araber og ikke som en indfødt sjællænder.

En amerikansk aktivist fra bevægelsen Black Lives Matter har vakt opsigt med udsagnet om, at alle statuer af en hvid Jesus er udtryk for racisme og bør rives ned. Det ændrer dog ikke ved det billede, jeg har af Jesus. Han er i mine øjne hvid. Han ligner ham, jeg er vokset op med i mine billedbibler og på kirkernes kalkmalerier. Med en omskrivning af Grundtvig vil jeg proklamere til alle, der vil rive hvide statuer af Kristus ned: Hvide Krist. Gule Krist. Sorte

Krist. Brune Krist. Slettet ud er jeres tvist. Alle sønner af Alfader.

I Bebudelseskirken i Nazaret bulner det med forskellige fremstillinger af Jesusbarnet. Han er alt fra en kineser, en indianer til et dansk dagplejebarn. Bebudelseskirken vil fortælle, at Gud blander sig med os mennesker ved at blive et foster i Marias livmoder. Kirken vil også billedligt give udtryk for, at Jesus er undfanget, til alle slægter over hele verden. Det er muligt, at en del racisme kunne være undgået, hvis Jesus havde været fremstillet mørk i huden. Men sket er sket. Der begås tåbelige fejl, og vi må tolke fortiden ud fra dens sammenhæng og ikke ud fra den tid, vi lever i. Alt andet er historieløst. Det er aldrig for sent at få en lykkelig historisk fortid, ligesom det aldrig er for sent at få en lykkelig barndom.

Folkekirken, hvor jeg i næsten 35 år har holdt mine prædikener, fungerer fantastisk på en masse områder. Vi er som kirke en succes, hvis vi sammenligner os med de lutherske kirker i Sverige, Norge og Nordtyskland. Vi har et kæmpe højt medlemstal. Konfirmanderne strømmer til. Vi har ikke haft pinlige sager med pengemisbrug og dårlige it-systemer ligesom skattevæsnet, politiet og socialministeriet. Alligevel er der tendenser i kirken, som vi må være opmærksomme på for at kunne fortsætte med at være en succes.

Den krammende folkekirke

Der er for meget krammeri i folkekirken. Mange præster

er begyndt at kramme deres kirkegængere. Efter gudstjenesten passerer menigheden ud gennem kirkedøren til våbenhuset – eller som det burde hedde i dag: krammehuset. Nogle får et gejstligt håndtryk. Andre et kram. Alle er ikke lige, og præstens pibekrave oversmøres med makeup, så den oftere på menighedsrådets regning skal renses og pibes. Udadtil virker krammet, som om vi har en tæt forbindelse til dem, vi krammer. Men der er noget overfladisk over den danske måde at kramme på. I modsætning til grækerne kysser vi ikke ordentlig under krammet. Vi nøjes med at klaske kindbenene hårdt mod hinanden. De unge krammer konstant. Men krammene er en måde at undgå den andens blik. Det er blevet med krammene som med brevhilsenen ”Kærlig hilsen”. De har mistet intimiteten, fordi de bliver brugt for vilkårligt. Hvis man kan sige noget godt om coronakrisen, har det været fraværet af de overfladiske kram, der burde reserveres til helt særlige og dybe forbindelser mellem mennesker. En del kirker kunne få flere kirkegængere, hvis der var et skilt i våbenhuset med ordene: Præsten krammer ikke uden samtykke.

Vi krammer også i prædikenen Gud, som var han en krammebamse. Hvis man i et ægteskab ikke ønsker at blive modsagt, skal man gifte sig med en hamster. Den er ret imødekommende! Men det gode ved ægteskabet er netop, at man hverken gifter sig med en hamster eller en kopi af sig selv, men med et menneske, der har andre tanker, meninger, følelser og en anden baggrund end en selv og dermed

kan modsige en. Sådan er forholdet også mellem folkekirken og menigheden. Kirken skal ikke være en klon hverken af tidens tanker eller ens egne tanker. Vi skal som kirke turde tale et ord fra Gud, der trænger igennem, ”så det skiller sjæl fra ånd og marv fra ben og er dommer over hjertets tanker og meninger”. Og det kan vi ikke, hvis vi er bange for at åbne munden på prædikestolen.

Samtidig skal vi være stolte af vores budskab. I en prædiken af en dansk folkekirkepræst, offentliggjort på Internettet, kunne denne formulering læses: ”Er kristendommen bedre end islam?” Og svaret lød: ”Nej, det er den ikke. Den er bare anderledes.” Jeg fatter ikke den præst, der skrev dette. Hvis vi er kristne, tror vi på, at vi har den bedste religion af alle. Det er ikke ensbetydende med, at vi ikke kan tolerere eller acceptere andre religioner. Det er heller ikke ensbetydende med, at vi ikke kan møde anderledes troende på et menneskeligt plan. Men som kristne må vi tro på, at kristendommen er vejen og sandheden og livet, og at man kun kommer til Gud gennem Jesus Kristus. Det er budskabet, der burde lyde fra prædikestolene, og som tilsynsførende biskopper skal se til, fortsætter med at lyde.

Harmløs kristendom

I de mange år jeg har været præst, har jeg fornemmet, hvordan Vorherre dag for dag er blevet mere og mere tæmmet. Islamistiske kræfter bruger deres guds navn til at slå mennesker ihjel med, og derfor er jeg nu bange for, at vi i folke-

kirken vil gøre kristendommens Herre harmløs for at vise, hvor ufarlig kristendommen er. Vi skulle nødtigt skræmme danskerne ved at tale for meget om Den Almægtiges magt og kraft og styrke og vilje og befalinger. Derfor reducerer vi ham venligt til at være en supertolerant og flink Gud.

Hvis man sammenligner prædikener for årtier siden med prædikener, der holdes i dag, vil man se et stort fald i, hvor mange gange Guds navn, Jesus Kristus, nævnes. Til gengæld er ord som kærlighed, næstekærlighed, grøn kirke og tolerance blomstret op. Selv i kirken tøver vi præster med at tale om Vorherre, fordi vi gerne vil være imødekomende. Vi laver smukke, underholdende, reflekterende essays om vores samtid, om litteratur, John Lennon, udledning af gylle, surdej, politisk ukorrekthed osv. Og jeg skal ikke sige mig for god med mine opråb fra prædikestolen, selv om jeg er på vagt over for den tid, jeg er præget af. Det ligger desværre og ulmer i marven på os præster, at folk kan blive stødt af ord som Gud, Søn og Helligånd.

Mange steder er skoleafslutningerne ved juletid på vej til at blive juleevangeliumsfrít område. Igennem adskillige år har der i Sverige været en ophedet debat om, hvorvidt skolerne skulle have juleafslutning i kirken med kristne salmer. I Södra Skolan i Åmål fjernede man under juleafslutningen to vers fra salmen "Nu tændes tusind julelys" for ikke at nævne Jesus Kristus. Og samtidig skrev man salmelinjen "stjerne over Betlehem" om til "stjerne over alle os". Kirken censurerede Jesus Kristus bort.

Teologerne og historikerne er enige om, at Jesus har eksisteret. Han er en historisk person, der levede omkring år 0. Det er en kendsgerning, ligesom det er en kendsgerning, at verden oplevede holocaust. Men selv om Jesus har eksisteret, er det ikke det billede, elever i folkeskolens 4.-6. klasser bliver præsenteret for, når de bruger Gyldendals fagportaler inden for kristendomsfaget. I en video om kristendommens oprindelse lyder det nemlig: ”De forskere, som i dag studerer kristendommens historie, er ikke enige om, hvorvidt Jesus har levet eller er en opdigtet person.” Sludder! Alle forskere er enige om, at Jesus er en historisk person. Det er et faktum. Om han er Guds søn, er et tros spørgsmål.

Hvorfor gøres Jesus til en røverhistorie? Hvorfor denne holocaust på Guds søn? Hvorfor udformes der undervisningsmateriale, der negligerer historiske kendsgerninger om ham? Hvorfor bortcensureres Jesus til børnenes juleafslutninger i kirken? Det gør man ud fra en overbevisning om, at børn bliver skadet ved at blive udsat for kristendommen. Gad vide om det ikke forholder sig stik modsat? Børn bliver skadet ved ikke at høre om Jesusbarnet i Betlehem.

For det første kommer børnene til at tro, at de selv kan magte alting i tilværelsen, hvad de senere vil erfare er umuligt. De har brug for barnet, jomfru Maria fødte julenat. Hvor skal de ellers lægge deres bekymringer, deres byrder, deres taknemmelighed? Og for det andet, hvad skal børn gøre, når de møder jævnaldrende fra andre lande, der har

en gud, som de taler om og beder til? Hvis man aldrig i sin skole, i sit hjem eller i det offentlige rum er blevet konfronteret med Jesus Kristus, kan man ikke finde ud af at forholde sig til, at andre mennesker har en gud. Er det godt for det kulturmøde, som vi danskere betragter som værende yderst vigtigt? Det er ikke uden grund, at Jesus siger: ”Salig er den, der ikke forarges på mig.”

Hvad er der i det for mig?

Jeg holder af vores hyggelige møder og sammenkomster for menigheden i Kirke Saaby sogn. Men jeg kan ikke lade være med at tænke på, om vi giver befolkningen et forkert indtryk af kristendommen med al den hyggen både til gudstjenester og sognearrangementer. Det er ikke altid hyggeligt at følge Jesus. Da disciplene engang gik om bord i en båd sammen med Jesus, sejlede de direkte ind i en storm på Genesaret sø. Disciplene var ude af sig selv af angst. Selv om Jesus lå og sov midt iblandt dem, var de overbevist om, at de var ved at gå under. Trods tændte stearinlys i kirkens stole-rækker, udglattende prædikener og efterfølgende økologisk kirkekaffe sejler man ind i den ene storm efter den anden. Men Gud er fortsat ombord.

Hyggen består blandt andet i, at vi i øjeblikket spiser så meget i folkekirken, at der kan tales om folkekirkelig bulimi. Det er sjældent, at der indkaldes til et arrangement, uden at der er mad på programmet, især spaghetti og kødsovs. Var det i det mindste foie gras-terrinen med gelé af hyldeblomst!

Jeg indrømmer, at ingen har serveret mere mad i kirken end jeg. Det er heller ikke nogen dum ide at kæde Gud og mad sammen og forsøge at huske kristendommen med smags-sansen. Når det så er sagt, må kirken se mere kritisk på sine madarrangementer, end det sker i øjeblikket. Det er, som om vi har gjort Vorherre til en legeonkel, en sød støttepædagog, der elsker os vildt og inderligt, uanset hvad vi siger og gør. Vi har tæmmet og dresseret Gud så voldsomt, at ikke kun kristendommen er i fare for at komme til at fremstå harmløs, men også præsterne, der er gået fra at være forkyndere til at agere kokke.

Måltidet, som Jesus spiste med sine disciple skærtorsdag aften, var ikke hyggeligt. Disciplene skændtes som en flok forkælede børn om, hvem der var størst. Judas forrådt Jesus. Jesus vidste, at han skulle dø dagen efter. Og så provokerede han tilmed sine jødiske disciple grænseløst ved at sige til dem, for hvem det var forbudt at fortære blod: "Æd mit legeme. Drik mit blod." De skærtorsdagsmåltider, der fortæres i folkekirken, er uden provokation, gys, forfærdelse, desperation. Det er ren og skær råhygge. Førhen frygtede man at få evangeliet galt i halsen. Nu er det farligste ved kristendommen blevet, at vi kan få lammekødet galt i halsen.

Igennem årene er der sket en stor forandring med danskernes måde at gå i kirke på. Der var engang, da man kom til kirken, som vismændene kom til det nyfødte Jesusbarn. Der står om vismændene, at de "faldt ned og tilbad". Sådan går den moderne kirkegænger ikke i kirke. Tilbedelsen er

en overstået epoke. De fleste kommer til kirken for at få noget med sig hjem, som de kan bruge i deres eget liv, så de får det bedre med sig selv. Fint nok. Men ved i stedet at satse på at få det bedre med Vorherre og medmennesket får vi som et biprodukt det bedre med os selv.

Evangeliet befaler os at bede i Jesus' navn. Og mange beder regelmæssigt. Bønnen må godt handle om os selv, men vi skal være på vagt over for, at den ikke udelukkende er selvcentreret. Vi skal også bede for hinanden. Hvad nytter bønnen, hvis millioner af mennesker sidder eller ligger eller står hver for sig og beder om, at en masse egoistiske ting må gå i opfyldelse? Så kommer vores bøn til at ligne vores liv, hvor vi hver især er fokuseret på at få raget så meget til os som overhovedet muligt. Vores opgave i bønnen er at bede i Jesus' navn for hinanden og vores fjender. Det ville være enormt nemt at være et kristent menneske, hvis man ikke havde sine krævende medmennesker. Så kunne man elske helt vildt.

Kald og valg

I dag føler mange af os gejstlige os som embedsmænd, funktionærer, der har et regulativ, en embedsbeskrivelse, der skal passes. Man er præst fra kl. 9.30 til 16. Dog torsdag også fra kl. 19-20. Om der er en sammenhæng mellem det, man siger på prædikestolen, og det, man gør i sit private liv, er ikke særlig betydningsfuldt. I gammel tid brugte man ordet *kald* om et arbejde. Gud kaldte på et menneske til at ud-

føre et særligt hverv, hvorved man kunne tjene ham og sit medmenneske. Profeten Esajas blev i sin tid kaldet til at være profet. Han var ikke funktionær. Det var Gud, der havde udvalgt ham: ”Hør mig, I fjerne øer, lyt, I folk langt borte: Herren har kaldet mig fra moders liv, fra fødslen kaldte han mig ved navn.” Det betød alt for Esajas at vide, at han var kaldet af Gud. Det gav ham umådelige kræfter til at fortælle om Herren. Han følte, at hele hans krop var en spids pil, som Gud holdt gemt i sit kogger.

Det er også et kald at være menighed. Apostlen Paulus var engang i år 52 eller 53 i Athen, hvor det vrimgledede med andre for alverdens guder. På et tidspunkt kom han forbi et alter, som han studerede over. Det havde indskriften: ”For en ukendt gud”. Athenienserne ville være på den sikre side. Hvis de havde glemt en gud, kunne de risikere at få denne guds uvilje mod sig. Paulus ser alteret og holder en blændende tale på Areopagos, der kan samles i ordene: ”Denne ukendte gud, I tilbeder, er Jesus Kristus.”

Moderne menigheder er enige om, at der er mere. Beder man folk fortsætte ordene ”der er mere”, siger de: ”Der er mere mellem himmel og jord, end man tror.” Det lader til, at nutiden godt kan finde ud af at tilbede en ukendt gud ved navn Mere. På grund af angst for at være politisk ukorrekt eller på grund af kristendomsforskrækkelsen, der har ramt de vestlige demokratier, vil folk helst ikke sætte navn på dette ”mere”, men hvis man er kristen, har man et navn

til "mere". Ligesom Paulus på Areopagos siger den kristne: "Det "mere" vi tror på, denne ukendte gud, er Jesus Kristus."

Gang på gang har jeg lyst til med megafon at råbe til min menighed: "Hør mig, Kirke Saaby sogn! Lyt, Kisserup sogn! Gud har kaldet jer gennem dåben til at være menighed og søge sammen om søndagen i kirken, så I kan blive som en familie, der føler kærlighed for hinanden, og som vil støtte og opmuntre og trøste hinanden, når jeres liv vakler, og sygdom og død plager jer. Det er Gud, der har kaldet jer til at være menighed, og I kan vise hans herlighed ved måden, I er menighed på." Kaldstanken er ikke populær. Vi lever i et samfund, hvor vi er vant til at vælge i stort og småt. Vi er vælgere. Det gør os utrygge at høre, at vi, der er vant til at vælge, er dem, der bliver valgt.

Kamp må der til

For præst og menighed gælder følgende: Det er en kamp at være kirke og har altid været det. Ligesom man må kæmpe for sin kærlighed, må man kæmpe for sin kirke. Hvis et land skal overleve som et suverænt land, må vi være parat til at forsvare os. Kamp skal der til, hvis en fjende angriber os, eller hvis vi for at bevare vores frihed bliver nødt til at angribe en fjende, som vi har gjort det med de internationale aktioner mod Islamisk Stat. Men der skal også kamp til, hvis kristendommen skal bevares i Danmark og ligegyldigheden ikke få overtaget. Det har de gamle kristne altid vist. Derfor har vi i troens verden ord, der er militære. Vi har

Frelsens Hær. Vi har Kirkens Korshær. Bibelen og salmebogen vrimler med militante ord. Hvorfor bilder vi os ind, at det ikke er en kamp at være kristen? Der er fred og ro og salighed og kærlighed i kristendommen, men vi skal også tage strabadserne for at få det kristne budskab ud.

Der er et vist bibelsk belæg for at bruge kommandoer som i militæret eller i det mindste den grammatiske form, der hedder bydeform eller imperativ. Denne grammatiske form er i høj grad til stede Store Bededag i helligdagens tekster, hvor der står: ”Bed, så skal der gives jer; søg, så skal I finde; bank på, så skal der lukkes op for jer.” Bed, søg, bank – det er imperativer. Der står ikke: ”Hvis I gider at bede, hvis I har lyst til at søge, hvis I orker at banke på.” Der appelleres til vores vilje og vores indsats. Gør det nu! Basta. Og det samme, når Johannes Døberen i en anden bededagstekst siger: ”Omvend jer – Himmeriget er nær.” Han siger ikke: ”Hvis I har lyst til at omvende jer, eller hvis I kan tage jer sammen til det.” Også Jesus bruger ind imellem den grammatiske form imperativ. Han spørger os ikke, om vi gider at elske ham og vores næste. Han siger: ”Elsk Herren din Gud af hele dit hjerte og din næste som dig selv.” Et andet sted byder han os at gå ud og gøre alle folkeslagene til hans disciple ved at døbe dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn. Jesus spørger ikke, om vi har lyst til det. Igen bruger han den grammatiske form imperativ. Vi skal døbe vores børn.

Gud taler en gang imellem meget skarpt til os og appel-

lerer mere til vores vilje end til vores følelser. Det kunne derfor være en ide, hvis vi, der ikke er vant til at bede, siger til os selv i bydeform: "Bed til Jesus Kristus!" Det er ok af og til at give sig selv nogle kommandoer i stedet for granskende at undersøge, om det, man er i færd med at gøre, nu også er noget, man gider, orker, kan overkomme eller har lyst til. Måske taler vi for pænt og høfligt til os selv. Vi skal kunne hæve røsten og sige: "Opfør dig nu som et kristent menneske. Gør noget for andre." Det er tankevækkende, at vi er så høflige over for os selv og indimellem så uhøflige over for andre ...

Kristendommen har to sider. Den ene side er den bløde evangeliske side. Vi skal betragte os selv som et rør, der er åbent i begge ender. Guds kærlighed strømmer ned i os, vi lader os fylde med denne kærlighed, som man kan fylde sine lunger med ilt, og så slipper vi kærligheden løs til dem, vi møder. Vi bliver gode og kærlige mennesker, fordi vi har en god og kærlig Gud. Vi elsker Gud og hinanden, fordi Gud elsker os. Johannes Døberen beskrives i nogle bibeloversættelser som et græsstrå, der svajer i vinden, og i andre som et siv, der svajer i vinden. Jeg ser ham for mig som et rør, der svajer i vinden. Han er som en tragt med åbningen vendt mod det himmelske. Guds herlighed glider ind i ham, fylder ham, og han giver den videre ved at omvende folk og døbe dem. Men kristendommen har også en anden side. Det er bydeformen, imperativet, og Johannes Døberen holder sig ikke tilbage med at bruge imperativer. Han appellerer til

vores vilje og kommanderer: ”Omvend jer! Gransk nu ikke jer selv så meget! Beslut jer for Gud!”

Det er denne kombination af kristendommens to sider, vi må tage til os. Først og fremmest skal vi åbne os for Gud, lade os fylde af hans nåde og give den videre til andre. Vi skal være et svajende rør ligesom Johannes Døberen med en åbning foroven mod Gud og en åbning forneden mod vores medmennesker. Men samtidig skal vi ikke holde os tilbage med at sætte vores vilje ind på at være kristne. Vi skal tage Bibelens imperativer til os og døbe vores børn, børnebørn og oldebørn. Vi skal bede og omvende os. Vores vilje er også en vej til at opdage, at Jesus Kristus er med os alle dage indtil verdens ende. Men hvorfor er denne kommanderende side af kristendommen ved at forsvinde fra kirkens opråb? Skyldes det igen frygten for at være politisk ukorrekt?

Verden er ikke et *safe space*

Institut for Kunst- og Kulturvidenskab på Københavns Universitet opfordrede på et tidspunkt til at undgå at tiltale de studerende som »damer« eller »gutter«. Man skulle helt lade være med at omtale den studerende med pronomener som »han« eller »hun« og i stedet bruge vedkommendes navn. Det ville være dybt krænkende for den studerende at blive tiltalt med for eksempel ”han”, hvis vedkommende ikke følte sig som mand. For nogle år siden besluttede man i Sverige, at Gud ikke længere skal være hankøn. I stedet for Faderen og Herren bruger man i dag kønsneutrale ord som

Klippen eller Kilden. I Danmark undskyldte en professor på Copenhagen Business School for nogle år siden for at have sunget sangen ”Den danske sang er en ung blond pige”. En kvinde af anden etnisk herkomst end dansk havde følt sig krænket. En af de mest markante tendenser i tiden er, at vi føler os mere og mere som ofre, og derfor ender vi med at have et krænkelserdiktatur, hvor mange, også i folkekirken, ikke tør ytre sig om kontroversielle emner for ikke at træde nogen over tærne. Jeg ser det imidlertid som et evangelisk kald at modsige krænkelserkulturen i mine opråb fra prædikestolen. Jesus lærte os ikke at være ofre, men at ofre os for ham og hinanden.

Universiteterne har indført *safe spaces* med billeder af søde hundehvalpe. Her kan man som studerende søge hen, hvis man vil undgå folk, der tænker anderledes end en selv. Det er ganske enkelt umuligt at gøre hele verden til en stor *safe space*, og spørgsmålet er, om de studerende bliver uegnede til at leve i en verden, der på ingen måde er *safe space*. Ingen undgår krænkelser, fordi vi mennesker nu engang er syndere, der krænker hinanden.

Og mens vi har travlt med at forbyde indianer- og mexicanerudklædninger, og mænd og kvinder er blevet bange for at flirte, og der bliver oprettet *safe spaces* på læreanstalter og arbejdspladser, og danske højskolesange fordømmes som krænkende, og kvinder og mænd ikke må omtales med ”hun” og ”han”, lukker vi øjnene for noget helt andet, nemlig de kristendomsfølgelser, der foregår i store

dele af verden. De udføres primært af islamiske grupperinger og kan for alvor kaldes krænkelser. Ifølge den politisk korrekte tone er det forkert at omtale disse forfølgelser, for dermed kan vi komme til at krænke den muslimske minoritet i Danmark. Hvor er der *safe spaces* til forfulgte kristne?

Asylcentrene i Danmark er farlige opholdssteder for kristne. Det negligerer udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye. Han er mere optaget af, at regeringen skal undersøge muligheden for at lave særskilte afsnit for LGBT-personer på landets asylcentre for at gøre op med problemet med chikane mod seksuelle minoriteter. Det er yderst tragisk, at mange af de mennesker, der venter på at få opholdstilladelse i Danmark, allerede på asylcentret med deres forfølgelse af kristne og seksuelle minoriteter og med et voldsomt jødehad viser, at de er totalt uegnede til at bo i Europa. Er seksualitet vigtigere end tro? Er der ikke tale om to yderst vigtige sider af livet? Desværre er der ingen hjælp at hente for de trængte kristne på asylcentrene, medmindre de samtidig er lesbiske, bøsser eller transkønnede.

Kristendommens farvel til det offentlige rum

De seneste år er kristendommen begyndt at forsvinde fra det offentlige rum, selv i kristne lande som USA, England, Frankrig og vel også snart her i Danmark. Det begyndte for nogle år siden i USA med, at juletræer (*Christmas trees*) ikke længere måtte hedde juletræer, men skulle kaldes vintertræer. Ikke noget med Kristus i navnet. Det samme gjorde

sig gældende, når der skulle ønskes glædelig jul. Den sædvanlige hilsen *Merry Christmas*, hvor Kristus' navn indgår, er ændret til *Happy Season*. Når den danske regering i det kristne Danmark ønsker andre regeringer glædelig jul, sker det også med hilsenen *Happy Season*. Tendensen har bredt sig til virksomheder og forretninger, hvor evangeliet også fjernes fra juleudsmykningen og juleaktiviteterne. Man er begyndt at dyrke lysets tilsynekomst den 21. december i stedet for ham, der er lyset.

Det er kun et spørgsmål om tid, inden kristne helligdage her i landet afskaffes som fridage. For år tilbage stoppede Røde Kors med at pynte op til jul i deres genbrugsbutikker, fordi ledelsen mener, det støder andre religioner. Supermarkeder har ingen kristen julepynt. Kun isbjørne, nisser og kugler. I et samfund, hvor over 70 procent af befolkningen er medlemmer af folkekirken, har man ikke tilstrækkeligt mod til at fastholde vores kristne traditioner. Hvornår forsvinder korset fra Dannebrog og erstattes af en svane? Kan man have et kors i et multietnisk samfund? Det er ikke unormalt, at nationer får nyt flag. New Zealand er et eksempel på et sådant land. Der forsøgte man at skifte korset ud med en sølvbregne. Hvis man som kristen inden for de næste 10-20 år ikke kan vise sin tro i det offentlige rum, har verdsligheden sejret ud fra en sindssyg ide om, at det verdslige er bedre end det religiøse. Skulle en T-shirt med en reklame for nemlig.com være mindre harmløs end et kors om halsen?

Klima som ny religion?

Klimadebatten er blevet en redningsvest for mange, som lider under det vestlige samfunds frihed. Børnene bliver opdraget til at gøre, hvad de har lyst til. Religionen med dens krav om etik og holdninger har ikke været i spil. Alt er tilladt. Ingen trives med det. Men pludselig dukker klimakrisen op. Den stiller krav – mange krav. Ligesom i jødedommen og islam bliver der givet anvisninger for, hvad man må og ikke må for at kunne være et godt menneske. Og denne mulighed gribes med begejstring. Uden at tilhøre en religion kan man nu få struktur på sit liv ved at få anvist, hvad der er godt at gøre, og hvad der er syndigt at gøre. Ved at handle klimamæssigt korrekt kan man ovenikøbet blive et menneske, der både i egne og verdens øjne er et godt menneske. På det ydre plan virker det, som om man gennem sine klimatiltag vil frelse verden, men dybest set handler det måske om at frelse sig selv fra rodløshed.

Klimadebatten trænger til en demaskering, og den må også komme fra prædikestolene i folkekirken. I dag kan man ikke aflevere en ansøgning nogen steder uden at skrive alle de klimarigtige ord. Ligeledes kan produkter ikke sælges, hvis ikke reklamerne fortæller, hvor naturvenlige de er. Det er alt sammen smukt og rigtigt, men vi bliver nødt til at analysere de dybere lag i debatten, der får mange til at engagere sig med en skræmmende fanatisme, et tunnelsyn, som om de vil tilfredsstille en indre længsel efter religion, struktur, retningslinjer. Vi må granske, om klimatiltag er

blevet en ny måde at være god på, der får os til at glemme, at vi også kan være gode på andre måder.

Meget tyder på, at klimaet kommer til at blive det vigtigste samtaleemne i folkekirken, hvis vi får en ny kirkeordning. Allerede nu tales der mere om grøn kirke end Vorherre Jesus Kristus. Siden 1849 har vi haft mange gode år med folkekirkens nuværende kirkeordning. Det har været en fornøjelse at være præst. Det er så unik en model, at den er værd at værne om med alle kræfter. Der er ingen, der tager magten og udtaler sig på folkekirkens vegne med én stemme om for eksempel klima. Minister, kommissioner, høringer, stiftsråd, menighedsråd, præster, provster, biskopper, kirkelige organisationer og foreninger i en skøn blanding holder hinanden i skak. Men efter coronapandemien, hvor kirken blev lukket efter henstilling fra regeringen, ønsker mange i folkekirken en stærk kirke, en synode, hvor folkekirken kan udtale sig med én røst om klimaet, flygtningespørgsmål, forurening, scanning af gravide kvinder, pandemier, udledning af CO₂ etcetera. Men kirken bør ikke udvikle sig til et meningsfællesskab med bestemte holdninger til miljø, krigsmateriel eller vækstpakker; heller ikke til et etisk råd, der tager patent på den "rigtige" kristendom; heller ikke til en grøn bevægelse. Sker det, mister vi rummeligheden, der betyder, at man i kirken mødes om evangeliet uafhængig af politisk holdning. Vi risikerer at få en splittet folkekirke med politisk og kulturel slagside, som nogen vil vælge fra. Vi taber medkristne, der ikke kan iden-

tificere sig med en topstyret – og højst sandsynlig venstreorienteret – kirkes udtalelser. En kirke, hvor man trækker Gud tilbage fra frontlinjen og skubber humanismen frem, vil naturligvis udtale sig om politiske emner; ikke i Vorherre Jesus Kristus' navn, men i pladderhumanismens altfavnende navn.

Al erfaring fra kirkelivet i USA fortæller os, at folk, der søger mod kirken, vil have mere end klimasnak, mad og omsorg og et stort kram. De vil have et ord fra Gud, en modig kirke, der hjælper dem med at korrigere retningen i deres liv. Nogle har sagt, at det eneste værn mod religiøs terrorisme er mere religion. Og mere religion skal komme fra os kristne, der slår igen mod ondskaben ved at fastholde de kristne værdier.

Gud i vold

Tre vigtige regler for en prædiken har altid været springbrættet for mine opråb i kirken. En prædiken skal være aktuel, aktuel, aktuel! Hvis præsten ikke tager udgangspunkt i det, der sker i verden lige nu, bliver det svært at fange menigheden. Prædikenen må kredse som summende fluer om det, menighedens tanker kredser om. Da Paulus prædikede i Troas, sad en dreng ved navn Eutykos i vindueskarmen og lyttede med. Under prædikenen blev drengen overmandet af søvnen, faldt ud ad vinduet, styrtede ned fra anden sal og slog sig ihjel. Da Paulus tilså drengen, sagde han: "Ingen larm og klage! For der er liv i ham." På mange måder gæl-

der det om for prædikanten 'at prædike menigheden ihjel' – forstået på den måde, at man blandt andet dræber egoistiske tilbøjeligheder, politisk korrekte meninger og van-te forestillinger. Skulle en eller anden forestilling blive slået ihjel under præstens prædiken – gid det måtte være den politiske korrekthed – er der mere liv i menigheden efter en prædiken end før prædiken, hvis evangeliet er blevet forkyndt.

Selvfølgelig er præstens prædiken farvet af hendes eller hans politiske standpunkt. Det er en kendsgerning, at størstedelen af præstestanden og biskopperne læner sig op ad venstrefløjen i dansk politik. En undersøgelse foretaget af Kristeligt Dagblad viste, at 60 pct. af folkekirkens præster støtter venstrefløjspartierne, og at især Socialistisk Folkeparti (SF) får mange stemmer, når danske præster sætter deres kryds. For tiden er det svært at blive biskop uden at være socialdemokrat eller SF'er. Borgerlige menighedsrådsmedlemmer stemmer uvidende deres politiske modstandere ind i kirkens øverste embede. Folkekirken er fuld af politisk korrekte prædikener. Men der er også brug for prædikener af borgerlige præster, der ikke er enige i identitetspolitikken, kønsforståelserne, forestillingen om, at klimaet skal spændes for kirken, eller den overdrevne fokus på krænkelser. Til de borgerlige præster hører jeg.

Da Jesus væltede vekselerernes borde og duehandlernes bænke, råbte han til dem: "Der står skrevet: Mit hus skal kaldes et bedehus. Men I gør det til en røverkule." Vi kom-

mer i kirken med vores sorger og glæder, vi kommer med vores længsler og afmagt. Det er en meget alvorlig sag at være kirke. Som prædikant går man nervøs op på prædikestolen af frygt for at gøre kirken til en røverkule eller endnu værre: Gøre kirken harmløs. For tiden er det sådan, at præster, der ikke har noget på hjerte på prædikestolen, slipper for vrøvl fra biskoppen, provsten og menighedsrådet, mens præsten, der vover at have et budskab, ofte ender til kammeratlige eller tjenstlige samtaler. Paulus skriver, at han i sin afmagt er stærk. Måske er det, når vi præster er mest afmægtige over for at prædike Jesus' budskab, at vi bliver stærkest i mælet til at modsige åndløse tendenser i vores tid og forkynde Jesus Kristus som hele verdens frelser.

En ny tilbøjelighed har vundet indpas i kirken i løbet af de seneste år. I modsætning til generationerne før os mener vi, at vi skal forklare Guds mysterier. Fællesbønnerne, der indleder gudstjenesten, er i et tillæg til alterbogen indimellem overdrevent pædagogiske. De moderne salmer – bestemt ikke alle – prøver at gøre det uforståelige forståeligt. Men det guddommelige kan aldrig forklares til mindste detalje – og skal det heller ikke. Dette antydes i det højst besynderlige forhold, at vi intet hører om Jesus, fra han er 12 år gammel, til han er 30 år. Hvad skete der i disse 18 år? Det er et mysterium. Bibelen er så vigtig en bog, at det hverken er en tilfældighed, når noget er nævnt, eller når noget er udeladt. De atten år understreger mysteriet, som Jesus Kristus også er. Gennem alt, hvad han sagde og gjorde,

åbenbarede han Gud. Men Gud er ikke Gud, hvis vi kunne forklare ham. Vi står over for noget, der er så stort, så mægtigt, så ufatteligt, så ubegribeligt, så utæmmeligt, at vi ligesom de hellige tre konger kun kan gøre en ting: Falde på knæ og tilbede. Og netop tilbedelsen af Jesus Kristus er en gennemgående pointe i mine opråb fra prædikestolen.

Maria og Josef fandt Jesus i deres kirke. 12 år gammel var deres søn blevet væk fra dem under et besøg i templet i Jerusalem. De vendte tilbage og begyndte at lede efter ham. Mange hævder, at man ikke behøver at gå i kirke for at møde Gud. Han er i naturen. Jesus kan også findes på Carls Bodega i Tølløse. Og det er rigtigt. Gud er ikke lukket inde i kirken. Han sprænger alle grænser, selv vores kirkelige dogmer og omhyggeligt forberedte prædikener. Vi kommer dog ikke uden om, at jomfru Maria og Josef fandt Jesus i templet. Det må være et fingerpeg til os om, at Jesus er i kirken, når der bedes, læses fra Bibelen, og sakramenterne forrettes – men også når der prædikes. Teksten om Jesus som 12-årig i templet har følgende konstatering: ”Så fulgte Jesus med dem (altså sin mor og Josef) tilbage til Nazaret.” Det er det vidunderlige ved at gå i kirke. Vi har Guds søn med os hjem. Han bliver hos os. Det gør prædikenen forhåbentlig også.

Prædikener afsluttes med det hebraiske ord amen, der betyder ”det står fast, basta, ingen diskussion”. Hvis man som prædikant ikke er 100 procent sikker på, at man kan stå inde for, hvad man siger, burde man ikke gå på prædikestolen. Jeg har valgt at afslutte mine opråb, som jeg ynder

at kalde mine prædikener, med ordene ”Gud i vold”. Det er, hvad vi er: Totalt udleveret til Gud.

Poul Joachim Stender
Kirke Saaby præstegård, 2021